І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 51. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 22-го БЕРЕЗНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 22, 1967 No. 51. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

Вівторок, 21 березня, 1967

В АМЕРИЦІ

ГОЛОВНИЙ ПОШТМАЙСТЕР ЛОРЕНС Ф. О'Браєн зізнаючи в Палатній Комісії Видатків, заявив, що Департамент Поштового Уряду стоїть перед катастрофою. Поштові посилки різного роду збільшуються таким темпом, що не вистачають для обслуги надавців. Поштові будинки старі, зле розміщені і невистачальні. Зарядження про ZIP-Коди вже є здійснене у 63-ох відсотках. Воно влегшує працю поштових працівників. Головний поштмайстер просить Конґрес збільшити оплати за поштові посилки першої кляси на один цент, а оплати за посилки другої і третої кляси на 20 до 30 відсотків. Ці збільшення дали б прибутків на 700 більйонів долярів річно.

ПРИБУТКИ АМЕРИКАНСЬКИХ ФАРМЕРІВ значно зменшаться, коли б скасувати державну допомогу фармерам. Нова аналіза фармерських прибутків виявляє, що в роках 1968 - 1970 прибутки фармерів зменшаться на п'ять більйонів долярів, це значить, що вони будуть такі самі, як в 1957-му році, коли виносили 11.3 більйона дол., а в минулому році вони становили 16.3 більйона дол. Тому Уряд президента Джансона підтримує політику урядової допомоги фармерам, хоч деякі фармерські організації є проти того, бо підтримуючи фармерську продукцію, Уряд одночасно вимагає, щоб мав контролю над цією продукцією.

ПОРТО РІКО МАЄ В ОКРЕМОМУ референдумі 23-го липня вирішити своє становище до ЗДА. Одна партія є за те, щоб Порто Ріко і надалі було в коммонвелті зі ЗДА, це значить, щоб зберегти такий стан, який тепер існує. Порто Ріко має свого губернатора і є у зв'язку із ЗДА так, що його громадяни є одночасно громадянами ЗДА. Друга група порторіканців бажає, щоб їхній острів став 51-им стейтом ЗДА. Третя, найменша група, хотіла б, щоб Порто Ріко стало самостійною незалежною державою. Теперішній губернатор Порто Ріко має клопіт, бо хотів би розвестися з теперішньою жінкою, але розвід не є популярний в цій католицькій країні. Він має вже сепарацію.

АВТОР КНИЖКИ „СМЕРТЬ ПРЕЗИДЕНТА" Вілліям Менчестер пише в новій частині своєї праці в журналі „Лук" з 4-го квітня, що „ніхто не повинен мати права споторювати історію". Ці слова звернені на адресу дружини покійного президента пані Джан Ф. Кеннеді та брата вбитого, сенатора Роберта Ф. Кеннеді. Менчестер пригадує, що родина вбитого Президента вмішувалася і до змісту двох, давніше виданих книжок про Кеннеді: Теодора С. Соренсона під заголовком „Кеннеді" та Артура М. Шлесінґера під заголовком „Одна тисяча днів". Соренсен послухав пані Кеннеді і змінив в деяких місцях свою книжку. Менчестер пише, що пані Кеннеді бажала змінити в книжці такі місця, які не відносилися зовсім до осіб родини Кеннеді.

ПОНАД 160 ОСІБ ЗГИНУЛИ В БРАЗИЛІЙСЬКОМУ місті Караґвататуба під час повені, яка настала внаслідок дощу, що падав без перерви 6 днів. Внаслідок повені вилила ріка Кумбурі, а також обсунулася гора, яка розмокла внаслідок дощів. В Бразилії від початку цього року від повені згинуло вже 1.250 осіб. Багато жертв було в районі міста Ріо де Жанейро. Населення, що живе на горбках біля Ріо де Жанейро, боїться залишатися в своїх мешканнях, які може засипати земля. Посадник літнискового міста Караґвататуба закликає про допомогу стейту Сан Павльо. Побоюються нового дощу, бо він зможе спричинити ще більшу катастрофу, подібну до тієї, яка була в районі Ріо де Жанейро.

У СВІТІ

У ФРАНЦУЗЬКІЙ КОЛОНІЇ СОМАЛІ У СХІДНІЙ АФРИЦІ ВІДБУЛИСЬ криваві демонстрації, внаслідку яких згинуло найменше 11 осіб та кількадесят було ранених. Заворушення постали у зв'язку з вислідом недільного плебісциту, в якому 22.569 осіб заявились за залишенням під адміністрацією Франції, а 14.723 проти того, а за самостійність Сомалі. Націоналісти закинули французам виборчі зловживання, заявили, що вони не визнаватимуть рішення того плебісциту та вчинили бурхливі демонстрації, в яких обкидали камінням поліцію, палили авта і грабували крамниці. Французьке військо стріляло до демонстрантів.

СВІТЛЯНА СТАЛІНА, ОФІЦІЙНО АЛЕЛУЄВА, РІШИЛАСЯ тому „вибрати свободу" й залишитися на Заході, що совєтська амбасада в Індії наполягяла на неї, щоб уже верталася до Совєтського Союзу. Світляна перевела 67 днів в Індії і їй страшенне подобався Калянканкар, місто її померлого чоловіка Бріджеса Сінґа, попіл якого привезла з собою з Москви. Вона хотіла залишитись в Індії, але ані Совєти не давали їй спокою, ані індійський уряд не признав їй азилю. Тоді звернулась до амбасади ЗДА у Ню Делі. Повідомляють про це американські кореспонденти з Індії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ НАФТОНАЛИВНИЙ КОРАБЕЛЬ ОСІВ НА скелях на західньому узбережжі Британії і створив поважну загрозу для багатьох популярних і люксусових надморських місцевостей, що їхні пляжі будуть залиті масою нафти. Цей танкер-велетень „Торрі Кеньйон", містоти 61.368 тонн, був пошкоджений при ударі з скелею і створилась вже довга на 18 миль та широка на 3 милі смуга океанської води — покритої грубою верствою нафти. Урядові британські чинники вживають всіх заходів, щоб зсунути танкер з скелі на воду та щоб захоронити надморські місцевості від знищення їхніх пляж і, частинно, портів.

АМЕРИКАНСЬКЕ ЛЕТУНСТВО ЗБОМБАРДУВАЛО вже у Північному В'єтнамі єдину тамошню велику сталеварню, фабрику хемікалій і штучних навозів, фабрику машин і механічного знаряддя та найбільші електрівні. Всі ті заклади майже цілком знищені. Фахівці стверджують, що це великий матеріяльний та ще більший психологічний удар для комуністичного Північного В'єтнаму, який гордився своїм молодим промислом, який став також престижевим і політичним атутом супроти інших азійських країн.

НА ДЕРЕНІ СІЯМУ (ТАЇ) СТВОРЕНО Таї-Американський військовий досвідний Центр, на чолі з таїським летунським маршалом Маноб Суія, та американським ученим фізиком Річардом Голбруком з Каліфорнії, де займаються спеціяльно винаходами та практичним застосуванням нових приладів, що виявляють приявність комуністичних соботажистів та інфільтраторів з Північного В'єтнаму й Китаю.

Президент не поїде до Европи — висилає на два тижні Гомфрі

Вашинґтон. — Президент Джансон вірогідно не поїде цієї весни до Европи, як це плянувалось раніше, коли осінню минулого року тодішній західньо - німецький канцлер Людвіґ Ергард запросив був Президента і той ті запросини прийняв та висловив думку, що, може, йому вдасться поїхати з відвідинами до Европи весною 1967 р. На перешкоді стало багато інших зобов'язань Президента та його подорож до Уруґваю в половині квітня ц. р. на конференцію голов південно - американських держав. Зате зараз після латинських Великодних свят виїде до п'ятьох або шістьох західньо - европейських столиць віце - президент Гюберт Гомфрі. Він матиме за завдання затіснити взаємини Америки з її союзниками з Атлантійського Союзу. Шлях до тієї візити буде промощений порозумінням ЗДА, Британія і Західня Німеччина в справі перебування американських і британських військ у Західній Німеччині. У цій справі відбулась у Вашинґтоні успішна нарада з участю британського міністра Джорджа Томсона, західньо - німецького амбасадора Ґеорґа Дуквіца і репрезентанта ЗДА Джана МекКлоя, який в цій справі їздив недавно на переговори до Европи.

Конґрес має схвалити резолюцію про підтримку Президента в справі Латинської Америки

Вашинґтон. — Президент Джансон має взяти участь в Конференції Президентів держав Латинської Америки, що має відбутися в Пунта дель Есте від 12-14 квітня. Президент просить Конґрес, щоб схвалив окрему резолюцію яка б свідчила про те, що Конґрес ЗДА вповні підтримує Президента в його політиці у відношенні до держав Латинської Америки. Палатна Комісія Закордонних Справ вже схвалила відповідну резолюцію більшістю 24-ох до 3-ох голосів, але Сенатська Комісія Закордонних Справ ще цього не зробила, і заходить небезпека, що вона не матиме часу її схвалити перед Великодніми Святами, на які члени Конґресу виїжджають вже в четвер 23-го березня, і вернуться аж 3-го квітня. Президент запросив до себе на фарму 35 латино - американських дипломатів на 1-го квітня, і хотів би до цього часу мати вже підтримку Конґресу.

Найвищий Суд вирішив, що поліція не мусить подавати прізвищ інформаторів

Вашинґтон. — Найвищий Суд ЗДА вирішив, що Конституція цієї країни не вимагає того, щоб поліція мусіла подавати прізвища своїх аґентів, які її поінформували про доконані злочини. Найвищий Суд вирішив, що поліція може переводити арештування на основі інформацій, які вона дістала від своїх аґентів, або від якої-будь особи, та що може переводити ревізії на цій самій основі, не показуючи судового наказу про арешт і не виявляючи прізвища інформатора. Це рішення Найвищого Суду запало більшістю п'ятьох суддів проти чотирьох. Проти були такі судді: суддя Вілліям О. Даґлес, головний суддя Ерл Воррен, і судді Вілліям Дж. Бреннен і Ейб Фортас. За це рішення були судді Поттер Стюарт, Гюґо Л. Блек, Джан М. Гарлен і Байрон Р. Вайт, а також суддя Том С. Кларк. Але це рішення Найвищого Суду не зобов'язує всіх стейтів, і вони можуть у своїх судах вирішувати цю справу по-своєму. Найвищий Суд рішав про цю справу внаслідок апеляції Джорджа МКрея, якого заарештовано на вулиці в Шикаґо в січні 1964-го року та переведено ревізію, внаслідок якої знайдено героїну. Поліційні офіцери відмовилися подати прізвища тієї особи, яка подала їм інформацію про те, що Мек Крей має героїну. Найвищий Суд визнав законною поведінку поліції, і засуд МекКрея є важний.

Окружний Комітет Відділів УНС в Пассейку підготовляє Союзовий День

Пассейк. — Минулої неділі, 19-го березня 1967 р., тут, у приміщенні Українського Народного Дому, відбулися збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, який гуртує Відділи Пассейку, Клифтону, Петерсону Мава і околиці. На зборах, що їх вів голова Округи Володимир Новацький і протоколував Василь Марущак, члени окружної управи, зокрема окружний організаційний референт, відомий організатор членів та секретар одного з місцевих Відділів УНСоюзу, Петро Головачук, склали справоздання з праці, підмічуючи успіхи та невдачі округи і її Відділів у минулому році. Округа, яка кілька років тому в сто відсотках виконувала свої річні квоти, в минулому році виконала її тільки в двох третіх, а це тому, що деякі Відділи не працювали якслід та не держали зв'язку з округою. П. Головачук, як в минулому, так й тепер заявив готовість допомогти іншим Відділам в організуванні членів, якщо вони собі того бажатимуть. При цьому підмітив, що одну третину аплікацій, які він здобуває, походять від членів його Відділу, які підвищують своє забезпечення.

Після цього головний секретар Ярослав Падох виголосив доповідь про трирічний плян великої розбудови УНСоюзу, схвалений Екзекутивою УНСоюзу на роки 1967, 1968 і 1969, підмічуючи, що в наступному році буде 75-річчя найстаршої української газети в світі „Свободи" а в 1969 75-річчя самого УНСоюзу, в якому бажаємо досягти сто тисячного числа нашого членства. На тлі цього він подав програму праці союзових Відділів і їх Округ, а зокрема завдання місцевої округи, вказуючи на засоби, як її виконати та здобути успіх. Підвищення суми забезпечення членів УНС, та нове забезпечення тих членів, яким кінчається їх двадцятирічні грамоти, поширення нових грамот УНС, зокрема акцидентово термінової, виконування своїх організаційних зобов'язань кожного місяця, а не відкладання на кінець року, це головні передумови досягнення мети, а нею є придбання кожним Відділом бодай п'ять відсотків приросту в цьому році. Окремо гол. секретар подякував 42-ому Відділові за приєднання в 1966 р. 53 членів, з чого 30 приєднав П. Головачук, 11 І. Блиха, 9 Р. Шраменко, 2 В. Новацький.

Після доповіді відбулася дискусія, в якій докладно обговорено пляни праці Округи й між іншим намічено в половині червня ц. р. в Пассейку відбути Союзовий День, для чого обрано окремий комітет. Голова Округи В. Новацький особливо щиро привітав представників до дальшого Відділу УНС ч. 394 в Мава, який останньо влючився у працю Окружного Комітету, в особах секретаря Мих. Романика та касира Володимира Закревського. М. Романика обрано містоголовою Округи. Також обрано контрольний комітет в особах пп. І. Зелінського та А. Лопушняка. Поміж ухвалами зборів замітне зобов'язання усіх Відділів придбати що-місяця бодай по одному членові для УНСоюзу.

КОНФЕРЕНЦІЯ НА ҐУАМІ

На горішній світлині сидять від ліва: секретар оборони Роберт МекНамара, президент Джансон, державний секретар Дін Раск, Вільям С. Ґавд і новопризначений амбасадор Елсворт Бункер. Вони сидять навпроти південно-в'єтнамських лідерів, що їх бачимо на долішній світлині. Сидять від ліва: міністер закордонних справ Тран Ван До, прем'єр Нґуєн Као Кі, голова південно - в'єтнамської держави Нґуєн Ван Тіє і генерали у цивільних одягах Као Ван Вієн та Нґуєн Бао Трі. Конференція на Ґуамі була призначена виключно розглядові проблем В'єтнаму — війни проти комуністів та внутрішньої політичної, господарської і культурної ситуації у Південному В'єтнамі.

КОНФЕРЕНЦІЯ НА ҐУАМІ СКІНЧИЛАСЯ В АТМОСФЕРІ ОПТИМІЗМУ

Німіц Гілл, Ґуам. — Конференція на тихо-океанському острові Ґуам під проводом президента Джансона та з участю найвищих американських і південно-в'єтнамських військових і цивільних лідерів скінчилася проголошенням офіційного комунікату, втриманим у тоні поміркованого оптимізму. У тому комунікаті стверджено багату кращу ситуацію на воєнному фронті та великий поступ у повороті в державно-політичному житті Південного В'єтнаму до впорядкованого конституційно-демократичного ладу. Комунікат офіційно потвердив, що на місце амбасадора Генрі Кебота Laджа приходить Елсворт Бункер, його заступником, також із титулом амбасадора, буде Юджин Лак, а надзір над так званою пацифікаційною програмою, себто культурно-економічної американської допомоги і спільної з в'єтнамцями праці матиме Роберт Комер. Всі вони, однаково ті, що відходять з своїх становищ у Південному В'єтнамі, як і їх наступники, взяли участь у Ґуамській конференції. Головний командант американських військ у В'єтнамі, генерал Вільям Вестморленд, звернув увагу, що комуністи, втративши надію на виграш в одвертих боях більшими військовими з'єднаннями, вернулися до тактики посиленого терору, який інколи приймає надзвичайно жорстокі форми. За твердженням американських кореспондентів, у висліді Ґуамської конференції південно-в'єтнамські лідери, голова Південного В'єтнаму Нґуєн Ван Тіє і прем'єр Нґуєн Као Кі були надзвичайно вдоволені. Названий південно-в'єтнамський прем'єр висловився у своїй промові на початку конференції за посиленням війни проти Північного В'єтнаму та проти коаліційного, разом з комуністами, уряду у висліді мирових переговорів. Все ж, у спільному офіційному комунікаті стверджено, що однаково чужинні альянти, як південно-в'єтнамський уряд змагатимуть до якнайшвидшого замирення у В'єтнамському конфлікті та висловили жаль, що всі мирні спроби не стрінули позитивного відгуку по комуністичному боці. Як дуже позитивний факт підкреслено в комунікаті схвалення південно-в'єтнамської конституції. Продовженням Ґуамських нарад будуть насправді дві дальші конференції: членських держав Південно-азійського оборонного пакту (СЕАТО) 18-20 квітня у Вашинґтоні й безпосередньо після того з'їзд закордонних міністрів всіх тих держав, які беруть участь у протикомуністичній війні у В'єтнамі.

Ніксон знову відвідав будинок постійної виставки у Москві

Москва. — Колишній віце-президент Ричард Ніксон на закінчення свого перебування в Совєтському Союзі відвідав виставку американських промислових проєктів у будинку в Сокольніковому парку в Москві. В тому самому будинку Ніксон відкрив був американський павільон у 1959 році і при тій нагоді мав голосну публічну розмову з Нікітою Хрущовим, яку охрещено назвою „кухонна дискусія". У цьому році совєтські власті зігнорували приїзд Ніксона до СССР, але це не перешкодило йому відвідати різні місцевості та принагідно розмовляти з окремими автохтонами. У будинку виставки Ніксон обмінявся кількома приязними реченнями з московським інженером Владіміром Панковим. Запитаний за В'єтнамську війну, Ніксон заявив, що він підтримує В'єтнамську політику президента Джансона.

РОКОВИНИ Т. ШЕВЧЕНКА ВІДЗНАЧЕНО УРОЧИСТИМИ АКАДЕМІЯМИ:

в Балтіморі, Мд.

Балтимор. — Заходом Відділу УКК у Балтиморі, Мд., відбувся в неділю 19 березня ц. р. Святочний концерт у поклоні Тарасові Шевченкові, що його розпочав чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії під орудою проф. В. Третяка — „Заповітом" К. Стеценка. Після того промову виголосив ред. Іван Кедрин - Рудницький з Ню Йорку. Майже всю решту програми виповнив названий хор „Трембіта", який у першій і другій частині концерту віддспівав низку пісень до слів Шевченка, композиції А. Гнатишина, П. Потапенка, К. Стеценка, Г. Китастого, О. Кошиця, М. Гайворонського, С. Людкевича, О. Нижанківського й В. Третяка. Проф. В. Третяк виконав скрипкове сольо, — твори В. Безкоровайного й І. Левицького, — та Б. Чаплинський тенорове сольо — одну народну пісню й твір О. Нижанківського. Акомпаніяторкою хорових і сольових точок була п-і І. Чума. Закінчився концерт відспіванням хором і цілою залею Національного Гимну. У просторій авдиторії школи при Фастт і Енн вулицях зібралось понад 300 осіб.

в Нюарку, Н. Дж.

Нюарк, Н. Дж. — У неділю 12 березня тут відбувся, під продекторатом Відділу УККА, Концерт пам'яті геніяльного Поета Тараса Шевченка. Його підготували спільно Садочок, СУМА, У-Мі, УПЦерква св. Тройці, Школа Українознавства, Католицька Школа св. І. Хрестителя і Шкільний Хор. Акомпаніювала Т. Богданська, декорації — Ф. Луцишина. У програмі були деклямації творів Т. Шевченка та пісні на його слова; сумівська молодь спільно декламувала Святкове слово про Т. Шевченка. В кінці „Заповіт" виконали всі учасники програми, а заключне слово виголосив д-р Володимир Гук, голова місцевого Відділу УККА, з рамени якого багато попрацювала для організації цього концерту п-і Ірена Гнатів — культурно-освітній референт при УККА. Присутніх було понад 400 осіб.

у Клівленді, Огайо

Клівленд, Ог. — 1200 осіб були на Шевченківському Фестивалі, що відбувся тут 12 березня у залі „Парма сеньйор гайскул". З промовами виступили: голова УККА проф. Лев Добрянський і проф. Лев Шанковський, а в концертовій частині піяніст Л. Горницький, співачка Х. Карпевич, уривок з поеми „Гайдамаки" рецитував В. Гончаренко. Український Театр „Кобзар" поставив монтаж драми І. Карпенка Карого „Невольник" за поемою Т. Шевченка, під режисеруванням В. Гончаренка, в співпраці з Українським Хором ім. Т. Шевченка. Ролю Розповідача виконувала Н. Фединяк, у виставі брали участь: М. Чумак, Г. Дмитревич, Т. Белінський, О. Белінська, Л. Дмитревич. Проф. Л. Добрянський передав вдові по сл. п. Проф. Володимирові Радзикевичеві, пані Марії Радзикевич, Шевченківську Нагороду Свободи від УККА, признану Покійному літературознавцеві і письменникові 9-тим Конґресом УККА по його смерті. Учасників Фестивалю вітав листом Президент АФЛ СІО Джордж Міні, який є почесним головою Крайового Комітету Поневолених Націй. Понад 1,200 осіб, присутніх на Шевченківському Фестивалі, послали привітальні телеграми Дж. Міні, командирові американськими військами у В'єтнамі генералові Вілямові Вестморленду, з подякою за боротьбу на захист свободи, а також генеральному поштмайстрові Лавренсові О. Браєнові, з проханням випустити Шевченківський поштовий значок, про що повідомив телеграмою д-р Зенон Винницький. Присутні послали також привіт проф. Ярові, який не зміг того дня диригувати хором „Кобзар". Фортеп'яновий супровід провадила Ольга Джуман. Дохід з цього імпозантного Шевченківського Фестивалю був призначений на Фонд Катедри Українознавства.

З Канади — на пам'ятник Тарасові Шевченкові у Бразилії

Вінніпеґ. — Двоє українських діячів і підприємців — Василь І. Перепелюк із Флин - Флон, Манітоба, та Данило Загарія з Вінніпеґу переслали через Редакцію вінніпеґського тижневика „Український Голос" 551 доляр (по половині) на руки Генерального Управління УАПЦ в Бразилії — як дарунок на побудову пам'ятника Тарасові Шевченкові у тій країні. Їхня пожертва у бразилійській валюті становить приблизно один мільйон крузерів, що є значною допомогою українській громаді у Бразилії, де економічні обставини значно важчі, ніж у ЗДА чи в Канаді. Добродійство В. І. Перепелюка і Д. Загарія має важливе і економічне, і моральне значення.

Зайшли зміни в редакціях „Шляху Перемоги" і „Канадійського Фармера"

Мюнхен, Німеччина. — Український тижневик „Шлях Перемоги" з 19-го березня ц. р. інформує, що п. Данило Чайковський відійшов з посту головного редактора цього тижневика, виїхавши до ЗДА. Пост редактора „Шляху перемоги" займав п. Чайковський від 1954-го року. „Шлях Перемоги", друкуючи подяку ред. Чайковському за „виконування свого обов'язку з великою посвятою і відданістю", не подає, хто тепер виконує обов'язки головного редактора.

Вінніпеґ. — Тижневик „Вільний Світ", що є американським виданням „Канадійського Фармера", повідомляє в числі з 20-го березня ц. р., що донедавній головний редактор тих видань п. Петро Пігічин зрезиґнував із становища редактора „з персональних мотивів". Ред. Пігічин працював в „Канадійському Фармері" впродовж 16 років. Недавно інформовано, що він зрезиґнував з посту головного редактора у зв'язку із гостро критичними матеріялами, що їх надруковано в тих виданнях проти Української Народної Республіки й Української Центральної Ради, що були викликали гостру реакцію серед українського громадянства.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid ot the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Шлях до миру

„Теорія, прийнята тепер офіційно у Вашинґтоні, така, що найскорішим шляхом до закінчення війни у В'єтнамі є — почати перемагати в ній", — читаємо в останньому числі тижневого журналу „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" на 27 березня ц. р. у зв'язку з великою нарадою, яка 20 і 21 ц. м. відбулася на тихоокеанському острові Ґуам. Послідовно — цей журнал твердить, що Америка „посилить свою офензиву у В'єтнамі, — бомбардування буде ще гостріше, поширене на більше число цілей". Те саме передбачає голова демократичної більшости в Сенаті Майк Менсфілд, дармащо він застерігся, що не говорив з Президентом перед його відлетом до Ґуаму. До такого висновку можна дійти за логікою розвитку тамошніх подій: комуністичний Північний В'єтнам уперто відмовляється розпочати розмови про перемир'я чи мир інакше, як тільки при передумові, що американці „беззастережно й остаточно" припинять бамбардувати Північний В'єтнам. В'єтнамські комуністи все ще не втратили надії виграти війну. Себто не конче на бойовому фронті, а внаслідок, наприклад, такого натиску на американський Уряд із середини, збоку самих американських діячів, що Америка погодиться на умови комуністів, щоб тільки закінчити війну із сяким-таким „збереженням обличчя".

У відповідь на таке становище комуністів Америка, як відомо, значно загострила воєнну тактику, і не виключено, що, наприклад, з Вашинґтону прийде дозвіл на драстичне обмеження доступу до порту в Гайфонґу і що будуть збомбардовані комуністичні летовища. Водночас посиляться заходи за впорядкування внутрішніх відносин у Південному В'єтнамі. Великим кроком вперед є схвалення тамошньої конституції, за якою ранньою осінню ц. р. мають прийти вибори. Амнестія для комуністичних повстанців, що виявлять бажання вернутися до мирного життя, може стати успішним засобом злагіднення настроїв ненависти між комуністами й антикомуністами на базі спільного всім почуття національної спільноти.

Внутрішньоамериканські відносини мусять грати ролю у рішеннях Уряду супроти В'єтнаму. З кожним місяцем актуалізується проблематика президентських виборів у 1968 році. Від закінчення війни до того часу у великій мірі залежатиме питання, хто засяде знову у Білому Домі. Коли й під цим кутом на Ґуамі рішено, що приспішити мир можна найкраще через воєнну вигру — то це було б правильне рішення, правильний шлях до миру.

Пятиденний тиждень

Навіть для багатьох закордонних відвертих і таємних прихильників Совєтського Союзу не було відомо, що в тій країні, на 50-му році її існування, і досі робітники та службовці змушені працювати 6 днів тижнево. Тепер совєтська преса повідомила, що Центральний Комітет КП Совєтського Союзу видав у березні 1967 р. постанову „Про переведення робітників і службовців підприємств, установ та організацій на 5-денний робочий тиждень з двома вихідними днями". Те, що давно вже на Заході вважається, як щось самозрозуміле (а подекуди перейшли на 4-денний робочий тиждень і висувають дедалі більше таких вимог), те в СССР, нібито державі трудящих — аж тепер починає частково здійснюватись!

Чому „частково"? Перш за все, в постанові підкреслено, що за 5 днів праці ті ж самі робітники і службовці мусять виконати „всі встановлені завдання", себто працювати значно швидше, щоб не зірвати випуску продукції, розрахованої на 6-денний робочий тиждень. Крім того, в постанові зазначено, що перехід на новий, коротший робочий тиждень буде здійснений там, де це можливо. Порти, залізниці, летовища, фабрики, шахти, мартенівські цехи тощо — працюватимуть на кілька змін або ж добиратимуть додаткових працівників, бо в постанові попереджено, що не може бути й мови про якісь простої чи затримки у транспорті, у виробництві. В постанові виразно зазначається, що 5-денний робочий тиждень не поширюється на середнє шкільництво (отже й на маси вчителів), на середні спеціяльні заклади та на всі заклади системи професійно-технічної освіти. Жадним словом не згадується в новому „указі" і про багатомільйонову армію селянства, яка на врожайній, але й вимогливій українській землі, на колгоспній панщині змушена працювати від сходу до заходу сонця. Взагалі селянство у „робітничо - селянській державі" позбавлене елементарних прав трудящих, позбавлене власної землі, позбавлене унормованого робочого дня, позбавлене й права покинути колгоспну працю, навіть основного документу в СССР — пашпорта.

Звичайно, 5-денний робочий тиждень кращий від 6-денного. Однак, у Совєтському Союзі, зокрема в Україні, він означатиме загострення потогонної системи праці — за ту саму платню, а для мільйонових селянських мас — чергове пониження їх гідности і прав.

А. Заплітний

КОНВЕНЦІЯ ПРО НАРОДОВБИВСТВО

Знаним є факт, що нацистський тоталітаризм користувався, а московський та червонокитайський користуються по нинішній день народовбивством як засобом своєї політики. Страшні наслідки цієї злочинної діяльности відчуває передусім український народ, інші неросійські народи СССР, мешканці так званих сателітних країн і останнім часом людність Тибету.

Нацистські народовбивці дістали заслужену кару, але по сьогоднішній день діють безкарно московські та червонокитайські народовбивці. Виринає питання: чи вільний світ зробив щобудь або задумує зробити, щоб покласти край їхньої злочинної діяльности і чи є які вигляди не тільки прискорити, але й покарати злочинців. У відповідь на це питання можна сказати, що дещо в цій справі вже зроблено, але ще багато залишається до виконання. Завдання складне і трудне, але не безнадійне як би це на перший погляд здавалось.

Слово „народовбивство" створив і увів у міжнародні словники кілька років тому померлий визначний науковець в ділянці міжнародного права, професор Рафаїл Лемкін, сполучивши грецьке слово „ґенос", що означає расу, рід або плем'я і латинське слово „сідо" вбиваю.

9-го грудня 1948 р. загальні збори Об'єднаних Націй схвалили одноголосно резолюцію в справі народовбивства, а 12 січня 1951 р. ця резолюція стала правосильною. Дотепер її ратифікувало 67 держав. На жаль, між ними немає ЗДА, хоч уже 16 років вона чекає в Сенаті на свою полагоду.

Вже само слово „народовбивство" вказує на те, що основним предметом цієї конвенції є нищення фізичної та духової субстанції народів, етнічних, расових та релігійних груп. На вступі до неї сказано:

„Приймаючи до уваги деклярацію загальних зборів ОН, народовбивство згідно з міжнародним правом є злочином, противним духові і цілям ОН, що його осуджує ввесь цивілізований світ. В ході історії народовбивство робило велику шкоду народам. Щоб звільнити людський рід від цього осоружного допусту, потрібна міжнародна співпраця. Тому договірні сторони згідно постановляють: арт. I. Нарадовбивство, доконане під час війни, як і під час миру, є злочином згідно з міжнародним правом. До нього не можна допускати, і за нього належить карати. Арт. II. У цій конвенції народовбивство означає кожну дію, доконану в намірі знищити цілість або частину національної, етнічної, расової або релігійної групи через: а) вбивство членів групи; б) заподіяння поважної фізичної або духової шкоди членам групи; в) через навмисне поставлення груп в такі умовини, що мають привести до фізичного знищення їх цілости або частин; г) через насильне перенесення дітей з одної групи до іншої. Арт. III. Мають бути покарані такі дії: а) народовбивство; б) змова його поповнити; в) пряме публічне під'юджування до народовбивства; г) намагання його доконати; д) співучасть у народовбивстві".

В дальших артикулах іде мова про те, що згадані злочини не можна уважати за політичні і відмовляти видачі винних; що постанови конституцій, які виключають деяких осіб від карної відповідальности, не мають сили при народовбивстві, що їх мають судити трибунали тих держав, на терені яких ці злочини поповнено або осібний міжнародний суд, як на нього дотичні держави погодяться.

В арт XVI. є мова про ревізію, тобто зміну постанов конвенції, що її можна зробити кожного часу, при чому немає згадки, що до її важности потрібно якоїсь кваліфікованої більшости. В арт. VIII. сказано, що кожна договірна сторона може зажадати від компетентного органу ОН дій, які уважає за відповідні, щоб не допустити або припинити акти народовбивства.

В арт. IX. постановлено, що в разі непорозумінь між договірними сторонами щодо інтерпретації, стосування і виконання постанов конвенції включно з встановленням відповідальности якоїсь держави за народовбивство, їх належить передати на вирішення Міжнародному Судові Справедливости, на внесок будь - якої сторони.

Тому, що в конвенції немає згадки про передавнення, треба прийняти, що винних за злочини народовбивства можна притягати до карної відповідальности, без огляду на те, який час проминув від дати злочину. Треба також пам'ятати, що під договірними сторонами розуміється тільки членів ОН і ті держави не - члени, які прийняли запрошення приєднатися до конвенції. Поодинокі особи або організації можуть тільки звертатися до держав і прохати їх про інтервенцію.

В кінці є ще постанова про те, що конвенція стане правосильною, тобто міжнародним правом, з моментом, коли до генерального Секретаря ОН наспіє 20 ратифікаційних грамот. Як вище згадано, це вже давно сталося. Дотепер її ратифікувало 67 держав.

Трудно зрозуміти, чому ЗДА дотепер не перевели ратифікації цієї конвенції в своєму Сенаті. Їхній представник голосував за прийняття резолючії в ОН, що опісля стала конвенцією про народовбивство. Вони також вислали письмову заяву до генерального секретаря ОН, визнаючи без будь - яких застережень її правосильність. Постанови конвенції ні в чому не противляться букві і духові американської Конституції. Немає також публічної заяви урядових чинників, представників політичних партій та наукового світу, про будь - які заміти або перешкоди в ратифікації.

Зволікання і цілковита бездіяльність ЗДА в цій ділянці мали дуже некорисний

(Закінчення на стор. 3-ій)

В. Давиденко

ЛІТЕРАТУРНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ

(1)

Говорячи про літературні процеси в Україні, ми часто свідомо нехтуємо той прикрий факт, що пливуть вони, ті процеси, тонесеньким, постійно реґульованим і докраю обмежуваним струмочком в одному всесоюзному потоці з основною, домінантною в ньому російською течією. При цьому треба мати на увазі не лише єдиний диспозиційний центр, що керує всім життям у Совєтському Союзі, а й єдину защеплювану змалку всім культурним діячам національних республік свідомість і світогляд, які знаходять свій вираз хоч би й у тому плазуванні перед Москвою, що його виявляють однаково і народжений у Галичині український поет Павличко і народжений на Кавказі карачаївський письменник, що навіть закликав свого часу всіх письменників-„націоналів" переходити на російську мову. Однак, їх і їхніх колеґ плазування має вже тепер інший характер і причини, як виявляли вони його в часах культу особи Сталіна. Тепер це плазування не є наслідком панічного страху за своє існування, а — доказом отого щирого чи не щирого вірнопідданства, яке колись валило на коліна перед царським портретом особистого Шевченкового ворога Аскоченського, може й польського роду російського літератора.

Щоб визначити місце і вагу совєтсько - української літератури на, сказати б, міжнародних терезах, порівняємо ось такі два факти:

Російські письменники Синявський і Даніель — останній жидівського походження — за свої друковані закордоном гостро антисовєтські повісті були покарані засланням. Такого вироку московські судді може б і не винесли і може навіть „відкритого" судового процесу проти них не починали б, якби політичні метеорологи в Москві своєчасно передбачили, яку бурю викличе ця справа на Заході.

Тим часом понад 60 молодих українських науковців і незнати скільки молодих поетів покарано тюремним ув'язненням і засланням лише за те, що вимагали, щоб статті уславленої сталінської конституції — а вона формально зобов'язує в СССР і нині! — не залишалися на папері мертвими буквами, а реалізувалися в щоденному житті. Ішлося їм, звичайно, про ті статті конституції, в яких мова про національні права так званих союзних республік.

На цей масовий самосуд над українськими культурними діячами реакція на Заході, не зважаючи на всі зусилля нашої еміґрації, була мінімальна. А який розголос мала на Заході справа українських літературних критиків Світличного, Перепаді і Дзюби, що відважилися виломлюватись з оков соцреалізму? Майже ніякої. Причини? — Українофобство закоханих у велику, імперську білу чи червону Росію інтернаціональних лібералів, які тримають у своїх руках пресу.

Тож людям, які ще вірять в об'єктивність тих творців світової опінії, варто було б запізнатися з недавно наданим у Західній Німеччині на телевізії кінофільмом під назвою „Звідомлення боягуза": в тому фільмі ображається український народ, представляється його як народ „унтерменшів", ганьбиться український визвольний рух і оплюгавлюється постать Степана Бандери. Цей фільм міг бути випущений навіть і з участю Москви, але німецька ліберальна преса прийняла його прихильно, і українських спростовань не вмістила.

Треба пам'ятати, що українську літературу на Україні закуто в рамці соцреалізму не в 30-их роках, коли Горький придумав для Сталіна цю мертвотну партійно-літературну методу, а від першого ж дня встановлення совєтського режиму. І після того вже не літали над Софійським собором у Києві тичининські голуби. І після того власне почали большевики розстрілювати українське не тільке державне, але й літературне відродження 1917-го року. А бурхливий розвиток літератури у 20-их роках, коли ввійшли в неї такі великі таланти, як Куліш, Хвильовий, Яновський — це був наслідок могутньої інерції, якої надала культуротворчим процесам Велика Національна Революція. Проте, міт про український ренесанс 20-их років, котрий вибухнув сам із себе, має все ж під собою реальний ґрунт в так званій українізації — отому дивному сполученні тогочасної партійної лінії в національному питанні і стихійному зрушенні української інтеліґенції, що в тій українізації бачила і знаходила можливості для національної праці. Звичайно, творці міту про український ренесанс 20-их років замовчують той факт, що й тоді кожного поета і письменника зобов'язувало так зване соціяльне замовлення — прототип сучасного соцреалізму.

Очевидно, політична атмосфера 20-их років була куди сприятливішою для літератури, як у 30-их роках, в яких памфлети Хвильового і п'єси Куліша вже були неможливі. Але вистачить взяти першу-ліпшу книжку, видану в 1922 - 30 роках, щоб переконатися в приявності там отого неминучого „соцзамовлення".

У період сталінських чисток література, так, як її розуміють у цивілізованих країнах — фактично перестала в Україні існувати. Її персоніфікувала тоді маленька книжка „Короткий курс історії ВКП/б/", подібно, як тепер у Китаї персоніфікує книжечка з утертими афоризмами Мао Тсе-тунґа.

Короткий період „відлиги", що настав після смерти Сталіна, приніс нашій літературі під большевиками зовсім мало. Тоді на тему „тіньових сторін" совєтського життя вийшли в Росії десятки повістей і оповідань, появилось кілька цікавих мемуарів про сталінські концтабори. В українській літературі дозволено написати на цю тему лише одному колишньому в'язневі В. Гжицькому, авторові славної, пізніше спотвореної згідно з вимогами партійної цензури повісти „Чорне озеро". Але вже за два місяці після виходу в світ тих дуже делікатно написаних спогадів їх автора жорстоко розкритиковано. Отже й тут Україна — провінція.

(Закінчення буде)

Михайло Василик

ЧИСЛО УКРАЇНСЬКИХ ПОСЕЛЕНЦІВ В АРҐЕНТИНІ

(3)

Перші українські еміґранти приїхали до Арґентини з Австро - Угорщини в 1897 році. Пізніші українські еміґранти похо[illegible] з Росії, Польщі, Чехо[illegible] Словаччини, Ру[illegible] деяких західніх [illegible] держав. Ці останні, як також ті, що приїхали з Румунії, були, мабуть, дуже нечисленні, бо у списках іміґрації вони навіть не фіґурують.

Згідно з даними іміґраційного уряду (1-ша таблиця), до 1947 року приїхало до Арґентини з Польщі та Чехо - Словаччини 10.750 осіб. Беручи під увагу, що в Польщі чи Чехо - Словаччині не існувало якихось спеціяльних перешкод чи дискримінації еміґрантів за їх національною приналежністю, можемо припускати, що найменша кількість українців між чеськими і польськими громадянами - еміґрантами дорівнювала пропорційно кількості нашого населення в тих державах. Це значить, коли в Польщі на 34.500.000 населення було 20%, а в Чехо - Словаччині на 14.000.000 5% українців, то в загальному з цих двох держав могло приїхати щонайменше 32.250 осіб української національности. Одначе, коли взяти під увагу, що, замість перешкод, існували певні обставини, які спонукували наших людей покидати рідні землі в багато більшому числі ніж інших національностей (за виїмком жидів у Польщі), то на підставі цього спостереження можна усталити максимальну квоту для українців, наприклад, подвійну супроти мінімальної. Це дало б нам другу альтернативу „максимальну" — 64.500 осіб.

Дещо інший підхід треба застосувати до еміґрації з Росії, яка походила переважно з часу перед першою світовою війною, і т. зв. повоєнної еміґрації 1920-22 рр. Довоєнна еміґрація була головно політичного й расового (жиди) характеру. Українців між ними було відносно мало. Економічна українська еміґрація була майже в цілості спрямована на колонізацію Сибіру (Сірий та Зелений Клин), і поза межі імперії виїздила тільки незначна частина. В основному українці з російською державною приналежністю належать до т. зв. „повоєнної еміґрації", яка прибула сюди після розвалу царської імперії. Тому, хоч число українців у царській Росії становило приблизно 18% загалу населення, ми для нашого обчислення беремо як основу 5%, тобто дещо менше, ніж 1/3 відсоткової стопи. Отже, в числах кількість українців у російській еміґрації становила б щонайменше 5.700 і щонайбільше 11.400 осіб.

Немає даних, на підставі яких можна було б обчислити кількість українців, що виїхали ще з Австро - Угорщини і з Румунії. Все таки на підставі деяких наших джерел можемо припускати, що українців із цією державною приналежністю, осіло в Арґентині від 6.000 до 12.000.

Після другої світової війни, в рр. 1947/50, прибуло до Арґентини коло 10.500 польських громадян, між якими могло бути яких 3.000-3500 українців, а решта жиди, білоруси, ну і поляки. Одначе, до нашого обчислення еміґрантів цього періоду ми не братимемо під увагу. Уважаємо, що цей приплив був з надвишкою занульований виїздом наших поселенців головно до ЗДА і навіть до СССР.

Реасумуючи, до Арґентини могло приїхати протягом 50 років (від 1897 до 1947 рр) щонайменше 43.950, а щонайбільше 87.900 осіб.

Вертаючись до вікової побудови загальної кількости населення і прийнявши за „базову вікову групу" тих, які мають 50 і більше років, бачимо, що вона становить 14.5% всього населення. Коли ми цей відсоток застосуємо до чужинецької групи, то побачимо, що за 50 років число її, разом з природним приростом населення, повинно бути 7.850.000 осіб, що в 3 рази більше від записаного при в'їзді числа чужинців - еміґрантів. Застосувавши це відношення до числа українців, які поселилися в Арґентині, матимемо на 1947 рік щонайменше 132.000, а щонайменше 264.000 осіб.

Від 1947 року до сьогодні число українських поселенців, разом з природним приростом населення (який в Арґентині виносить 1,5% у річному відношенні), повинно б бути щонайменше 152 тисяч, а щонайбільше 304 тисяч осіб.

Придержуючись засади, що правда звичайно буває „посередині", можемо припускати, що найбільш правдоподібне число українців та їхніх нащадків в Арґентині становить коло 220.000. Застосувавши до цього числа відсоткову екстраполяцію вікових груп населення, можемо побудувати таку вікову піраміду української етнічної групи: 0 - 9 — 46.500, 10 - 19 — 43.000, 20 - 29 — 38.700, 30 - 39 — 33.200, 40 - 49 — 26.500, 50 - 59 — 17.600, 60 і більше — 14.500.

Подані вище числа вказують, що коло 130.000 осіб, тобто майже 60% загального числа, це люди у віці 30-ти і менше років. Через 10 років це відношення дійде до 75%. Більшість цих осіб народжена вже на еміґрації. Ані вони, ані ті, що виїхали з України ще дітьми, особисто України не знають. Яка майбутність чекає нас, як політичну еміґрацію? Над цим повинні застановитися наші політичні й громадські діячі.

(кінець)

Лев Шанковський

АНҐЛО-АМЕРИКАНСЬКА ІСТОРІОҐРАФІЯ СХІДНЬОЇ ЕВРОПИ І НАШІ ЗАВДАННЯ

(5)

Під сучасну пору в ЗДА видається 160 історичних журналів, в Канаді — 27, але для історіоґрафії Росії та Східньої Европи журналу немає. Центральні історичні журнали: „Ди Амерікен Гісторікен Рев'ю" і „Ди Джорнел ов Модерн Гісторі" приносять дуже рідко статті й рецензії на тему історії Росії чи Східньої Европи. Це саме можна сказати про журнал медієвістів „Спекулюм". Недавно ми переглядали 16 річників торонтського журналу „Ди Медієвал Стадіс" і не знайшли жадної статті на тему медієвальної „Росії". Квартальник „Ди Славік Рев'ю" служить в однаковій мірі історикам і мовникам. Ще якоюсь мірою проблематиці історії Росії служить „Ди Рашен Рев'ю", але це еміґрантський журнал, як, наприклад, „Ди Балтік Рев'ю" чи „Ди Арміністі Рев'ю.

Таким чином існує певна недорозвиненість науководослідного вивчення історії Росії й Східньої Европи в ЗДА й Канаді, і її причинами може бути брак традицій у цій ділянці. До речі, американська історична наука — молода, вона народилась лише в XIX ст. Її менторами були, безапеляційно, німецькі історики, а найвизначніші американські історики XIX ст. Торрей, Спаркс, Лібер, Ґвайт, брати Адамси, Барґесс та інші кінчали свої студії в Німеччині й перебували під переможним впливом німецької об'єктивістичної історичної школи Леопольда фон Ранке (1795-1886). В похвалу американським історикам слід сказати, що вчення фон Ранке вони старалися розвинути, а то й створити власну американську історичну школу. Ось маленький приклад. За вченням Ранке, встановлення істини — головне завдання історика. До цього встановлення він підходить точним і об'єктивним з'ясуванням, як це було в минулому (wie es war). Американські історики визнали таке зформулювання завдань історика недостатнім, бо, мовляв, Ранке ніколи не подав дефініції, що було. У з'ясуванні цього „що" (es) було, а не було, полягає головне завдання історика. Навели ми цей прик. для того, щоб показати, як сучасні американські історики Росії відбігли від учення своїх „батьків"; вони ніяк не показують того, що було на широких просторах Східньої Европи.

Маючи за своїх менторів німецьких істориків, американські історики не витворили історичної школи для вивчення історії Східньої Европи. В XIX ст. вони вивчали історію Східньої Европи з творів французів: А. Н. Рамбо чи А. Лерой-Болїє, або німців: Теодора Шімана, Карла Штеліна, Отто Гетцша. Суцільне русофільство, що пронизує німецьку історіоґрафію від Л. К. Ґеца почерез Отто Гетцша до сучасного Ґюнтера Штекля (учня Ганса Коха), мусіло мати і має великий вплив на американських істориків. (А де ж ті німці, що „вудумали" Україну?— прим. складача). У XX столітті з'являється новий вплив: російських істориків, головних тих, що їх праці перекладено на англійську мову: В. О. Ключевський, А. А. Корнілов, П. Н. Мілюков, М. Н. Покровський, С. Ф. Платонов, а також праці Нідерле й Шафарика. Значний вплив на американську історію в цей час посідає польський історик Казимир Валішевський, який проживав у Парижі і видав чимало творів з тематикою історії Росії французькою мовою. Чимало його праць перекладено на англійську мову.

У цей час англосаксонська історіоґрафія не зуміла ще видати з себе істориків Східньої Европи великого маштабу. Брітієць Роберт Н. Бейн, що був бібліотекарем Брітійського музею, видав чимало праць, що й досі заповнюють американські бібліотеки, але він не був фаховим істориком, тільки лінґвістом. У ЗДА найбільший авторитет здобули собі історики Р. Г. Лорд, Дж. Ш. Кертис, Р. Й. Кернер, С. Г. Кросс. Це професорові Гарвардського університету Лордові, який був дорадником през. Вільсона на мировій конференції у Версалі, українці завдячують провал своїх дипломатичних змагань на цій конференції. Настанову цих авторитетів до української справи може найкраще виразив інший професор Гарварду, С. Г. Кросс, який сказав, що „український такий же „русский", як і великорос, народжений у тіні Кремлю".

Після першої світової війни з'явилася в ЗДА група еміґрантів-росіян, які, з бігом часу, потрапили здобути в англо-американській історіоґрафії Східньої Европи передове місце. Немає де правди діти, але таки найцінніші праці з історії Росії та Східньої Европи походять з-під пера цих істориків російського походження. Це, головно, наші земляки, кияни: Ю. Вернадський, М. Флоринський, А. Мазур, І. Спектор, Д. Мірський. Серію блискучих творів з ділянки історії започаткував ще 1921 року М. І. Ростовцев („Греки та іранці в Південній Росії"), яка, поруч подібної праці Елліса Г. Міннса („Скити й греки: огляд старовинної історії й археології на північному узбережжі Чорного моря - Кембридж, 1913), є найціннішим вкладом для висвітлення старовинної історії України.

Серед молодих істориків російського походження вирізняється тепер Н. В. Рязановський (нар. 1923), який у своїх творах кидає виклик норманській теорії походження Руси, що є своєрідним „табу" американських істориків. Великий вклад в історіоґрафію Росії та Східньої Европи внесли ще польські історики, Ґ. Пашкевіч та О. Галецькі й може ще чех Ф. Дворнік. Праці цих істориків східньоевропейського походження цінні тим, що вони знають чудово джерела, а знаючи західньоевропейські та східньоевропейські мови, можуть постійно слідкувати за найновішою літературою предмету. На жаль, про вклад українських істориків в англо-американську історіоґрафію Східньої Европи покищо говорити не приходиться.

Серед широкої української громади поширилося переконання, що власне цим історикам російського чи малоросійського походження, які, під сучасну пору надають тон в англо-американській історіоґрафії Східньої Европи, ми завдячуємо вузькість й однобокість у тлумаченні історичних процесів, що мали місце в Східній Европі, та стоплюванні їх в „общему котелку". Це переконання вірне тільки тоді, коли йдеться про „общий котелок", бо поза ним праці Ю. Вернадського, М. Флоринського, А. Мазура чи Д. Мірського корисніше для нас інтерпретують історію українського народу, ніж праці їхніх колеґ англосаксонського, німецького чи хозарського походження.

(Продовження буде)

КОНВЕНЦІЯ ПРО НАРОДОВБИВСТВО

(Продовження зі стор. 2-ої)

вплив на практичне застосування постанов конвенції та на реакцію вільного світу на цілий ряд народовбивчих дій комуністичних держав.

Дії совєтської армії під час мадярської революції дали клясичний приклад народовбивства, що його жертвою впали десятки тисяч мадярських патріотів на вулицях Будапешту та в підвалах тюрем, але держави вільного світу нерішучо домагалися в ОН, щоб СССР вивів свої війська з Мадярщини. Не впало ні разу слово „народовбивство" під адресою Москви і не поставлено внеску потягнути до карної відповідальности московських народовбивців. Це могли зробити тільки ЗДА, спираючись на свою мілітарну могутність як провідник вільного світу.

Очевидно, що поставлення в стан обвинувачення і навіть засуд кремлівських верховодів за народовбивство, при теперішньому укладі політичних сил, не привели б до вик[illegible]нання засуду, але саме в[illegible] затаврування їхніх дій [illegible] народовбивчих відк[illegible] світом справ[illegible] Москви і Пейпінгу, що його так старанно, великим коштом та зусиллями стараються закрити московські і червонокитайські пропаґандисти.

Ратифікація конвенції не вимагатиме великих зусиль збоку ЗДА. Вони повинні зробити лише деякі невеликі зміни в своєму законодавстві, а головно визнати компетенцію Міжнародного Суду вирішувати всі справи, які б виринули зі злочину народовбивства.

Немає також сумніву, що згадана конвенція в теперішній формі має великі недоліки. Найважливішим з них є постанова, що суд за народовбивство має відбуватися на території країни, де доконано злочин. Це означає, що суд над спричинниками народовбивства — голоду в Україні у 1932-1933 р. мав би відбутися в Москві або Києві і вести його мали б судді, призначені комуністичною владою. Очевидно, такий суд ніколи не покарав би винуватців. Що більше, Москва докладала б усіх зусиль, щоб доказати, що такого, наперед заплянованого голоду взагалі в Україні ніколи не було.

Нічого дивного, що московські народовбивці, добившися такої постанови, ратифікували конвенцію і наказали це зробити своїм сателітам. Одначе, є ще дальші постанови, які можуть до певної міри зневтралізувати цей недолік.

Поперше: цю точку конвенції можна і належить змінити, і то звичайною більшістю в ОН. Подруге: кожна договірна сторона може зажадати від ОН, щоб вони припинили народовбивчі дії, якби вони денебудь мали місце. потретє; всі спірні справи, а головно щодо вини якоїсь держави, чи є допускальним, щоб вона сама судила себе за свої провини, має вирішувати Міжнародний Суд Справедливости.

Також не можна мати ілюзій, що це піде легко і без спротиву, але вже через самий моральний осуд можна деколи більше осягнути, як через формальний судовий вирок. Нахабність московських комуністів дійшла до того, що їхній представник в ОН в січні 1964 р. заявив, що ЗДДА є дволичні. Вони побиваються за охороною етнічних, расових і релігійних меншин, а самі дотепер не ратифікували конвенції про ґеноцид.

Належить ще згадати, що на початку цього року покликано до життя осібну підкомісію при сенатській Комісії закордонних справ для розгляду конвенції про примусову працю, про невільництво, про людські права та про політичні права жінок. Ці конвенції також пролежали довгі роки в сенатській комісії. Їх ратифікували десятки держав, вони також уже стали міжнародним правом і може незадовго діждуться ратифікації в Сенаті ЗДА.

Впадає в очі, чому до цих чотирьох не долучено конвенції про народовбивство, хоч сенатор Проксмаєр на кожних нарадах Сенату підносить потребу ратифікації цієї міжнародної угоди, що вона може з усіх є тепер найбільш потрібною, бо її завданням є зберігати найкоржче право людини, національних, расових і релігійних груп, тобто право на самоіснування і життя. Можливо вияснениям цього буде теперішній курс американської закордонної політики на порозуміння, а може навіть на союз ЗДА зі СССР.

Хоча про це не згадується ніде в офіційних та ліволіберальних кругах, там здають собі справу з того, що найяскравіші прояви ґеносиду, головно, коли йдеться їм про жидівську меншину, йдуть безперервно в СССР. Прилюдна дискусія над цим міжнародним злочином приведе неминуче до пов'язання Совєтського Союзу з народовбивством. До цього ні офіційні, ні ліберальні круги ніяк допустити не хочуть.

Сенатор Проксмаєр постійно підкреслює, що він не спочине, доки не доб'ється також ратифікації конвенції про народовбивство.

Українська спільнота у вільному світі не повинна спускати з ока цієї справи, бо конвенція в справі ґеносиду при сприємливішій міжнародній коньюнктурі може причинитися як не до припинення, то бодай до поменшення народовбивчих дій в Україні.

● **Ізраїльська прикордонна сторожа** перехопила наприкінці минулого тижня двох арабських саботажистів: одного вбили на ізраїльській території, а за другим загнались вглиб йорданської території і там застрілили його. Ізраїльські джерела не подають нічого про власні втрати. Стрілянина й підривна діяльність у прикордонній ізраїльсько-арабській смузі є завжди потенціяльною загрозою для тамошнього миру.

Ділимося сумною вісткою з Товаришами і Громадянством, що в неділю, 19-го березня 1967 р. в Піттсбурґу, Па., відійшов у Вічність по тяжкій і довгій недузі

бл. п.

ЯРОСЛАВ КУБІК

на 62-му році життя.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ТОВАРИШІ З ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

Замість квітів на могилу

бл. п. **МИХАЙЛИНИ з МАРТЮКІВ БУКАЧЕВСЬКОЇ**

складаємо 25 долярів на Пластовий Дім у Філядельфії.

Євгенія та д-р Роман ДИКІ

Замість квітів на могилі

бл. п. **О. СТАВНИЧОЇ**

зложили на цілі НТШ, Осередок Сарсель:

ПП. І. Б. Яців $5.00; Я. М. Хархаліс $10.00; П. П. Хархаліс $5.00.

●

Замість квітів на могилу
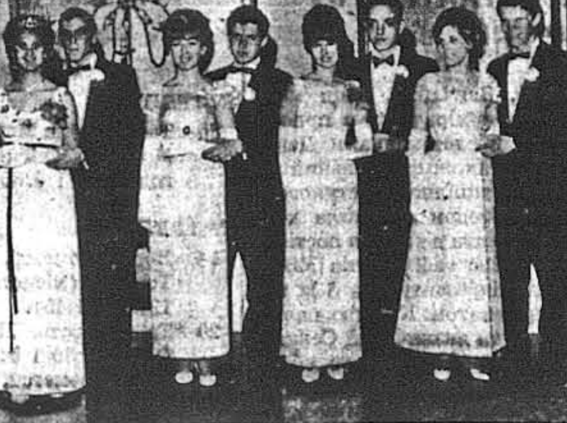
бл. п. **Ю. МУСІЯ**

зложили:

ПП. М. Р. Ґорда $20.00; Братство Дивізійників $15.00; О. Е. Бориси $10.00; М. В. Однороги $5.00; М. В. Комісарі $5.00; Е. Мастикаш $5.00; П. Яцик $10.00; Д. Я. Онищуки $5.00; С. Рошко $10.00; Н. Р. Тарновецькі $10.00; О. Л. Логінські $20.00; Г. І. Костюки, Трентон $10.00; С. Курчаба $2.00; М. Е. Івашки $10.00; О. Я. Хоростілі $10.00; Я. В. Верганoвські $10.00; В. Р. Плавущаки $10.00.

Лос Анджелес, Каліфорнія

БАЛЬ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ

Зліва: Анет Грицько, Тед Йорк, Ірина Козак, Богдан Стойко, Леся Полотнянка, Юрій Солук, Марійка Ганкевич і Адам Ліпінський.

4-го лютого б.р., в чудовім приміщенні Північного Голливуду відбувся третій Баль інженерів, на якому можна було стрінутися зі знайомими не тільки з Південної Каліфорнії, але й Північної а навіть з Арізони. Не дивно, що квитки були розпродані місяць наперед.

Замітний Баль був тим, що перший раз в Лос Анджелесі представлено дебютанток.

Управа вложила багато труду, щоб зорганізувати молодь, але труд увінчався успіхом і ця подія лишилася милим спомином у всіх.

Голова Т-ва п. В. Сіяк перед Бенкетом привітав присутніх і передав керівництво Балю імпрезовому референтові і головному організаторові п. Л. Осадці, який місяцями укладав пляни, і тому успіх був запевнений.

Після бенкету п. Л. Осадца привітав від Т-ва дебютанток і представив всім добре відому з громадської праці, а головно з праці над молоддю п-і І. Сіяк.

Пані І. Сіяк зворушливими словами пригадала свій перший баль у Львові і висловила радість з приводу того, що так багато молоді є на українському балю. Вітаючи кожну дебютантку з окрема, відзначила їх китицями квітів.

Було б побажане, щоб Т-во Інженерів в Лос Анджелесі ввело в традицію презентацію дебютанток. Це має велике значення для нашої молоді, яку тяжко втримати в українськім товаристві.

Під звуки українського вальса наші наймолодші почали третій Баль Інженерів.

Милою несподіванкою був виступ славного актора української сцени п. А. Шумського, кий читав сатиричні вірші невідомого (ще) автора і викликував вибухи сміху присутніх.

Під час балю п-і В. Шавлач з Сан Франсиска чарувала всіх своїм милим голосом і залишила незабутній спомин серед гостей, які забавлялися до рана.

С. В.

Вінніпеґ, Канада

ПРИЛЮДНА ШЕВЧЕНКІВСЬКА СЕСІЯ УВАН

12-го березня у приміщенні УНДому в Вінніпеґу відбулася дев'ятнадцята прилюдна Шевченківська Сесія УВАН в Канаді. В програмі сесії, що нею проводив президент УВАН проф. Яр. Рудницький, було: вручення Срібної Шевченківської Медалі за письменницьку творчість і з приводу 80-річчя д-рові М. І. Мандриці. Це вдруге, — говорив предсідник, — Українська Наукова Рада наділює Шевченківсього зі становища стилістичних функцій, а саме, з уваку Срібну Медалю визначному українському письменникові, літературознавцеві та заслуженому громадському діячеві; першу одержав кілька років тому письменник Улас Самчук. З уваги на недугу Медалю уділено д-р Мандриці „ін абсенція". З доручення д-р Мандрики її відібрала професор К. Антонович і в його імені склала подяку Науковій Раді. Після цього президент УВАН представив нових членів УВАН у Канаді: д-р Н. Любінську, д-р І. Ґерус - Тарнавецьку, проф. Яр. Розумного й проф. М. Тарнавецького. В імені новоіменованих членів УВАН інавґураційну доповідь виголосила д-р Іраїда Ґерус-Тарнавецька. В доповіді п. н. „Із нових студій над поетичною творчістю Тараса Шевченка" прелеґентка торкнулася малоопрацьованої в науці ділянки поетичного назовництва й розглянула ги на зміст творів й з погляду на поетичну форму творів. Доповідь, як зазначила доповідачка, була частиною більшої студії про „Літературне назовництво", над якою вона тепер працює. Наприкінці вона намітила дальші проблеми в ділянці літературного назовництва, зокрема коли йде про Шевченкові прозові, драматичні та інші твори.

Ця Шевченківька Сесія УВАН стояла на високому культурному рівні й притягнула значне число публіки.

А. Б.

Короткі вісті

● **У Парижі помер уже третій адвокат**, який боронив підсудних у сензаційному процесі проти винуватців схоплення та, вірогідного, вбивства марокканського політичного еміґранта Мехді Бен Барки. Той судовий процес тривав шість тижнів у вересні й жовтні мин. року. 19 жовтня його перервано і він має відновитись 5 квітня ц. р. Однак в міжчасі один адвокат-оборонець помер на удар серця й один на мізкову атаку, а 16 березня 45-річний Мішель Брюгуйє помер на удар мізку.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла у Вічність моя Дорога ДРУЖИНА

бл. п. ЕВГЕНІЯ БОДНАР з дому СКІЦКО

Замкнула свої змучені очі в один день після дня її уродження, 31 грудня 1966 року, по тяжкій і довготриваючій хворобі, проживши 76 років свого трудящого життя. Свої дитячі й молодечі літа пережила в домі своїх Дідусів о. М. Комарницкого, пароха Горуцка і Марії, які вляли в душу своєї внуки велику любов Бога й любов свого українського народу. І тими цінностями дорожила моя Дружина ціле своє життя. А дорога її життя не була встелена квітами. Від самого подружжя прийшлось нам переживати тяжкі часи. Лихоліття воєн від 1914 року. Та ще більше переслідування нас ворогами нашого українського народу. Безнастанні арешти, труси і інші шикани. А вже найбільше терпіла бл. п. моя Дружина за часів большевицької інвазії, як учителька — жінка священика. І в той час занедужала. Лікуватись не було змоги. Свою недугу привезла до Канади, та мимо всіх старань здоров'я її не далось привернути. Відійшла у Вічність дорога моя Дружина, залишаючи неустаючий біль у мене та всієї родини, для якої була одним Серцем.

В моюму горю, много Приятелів та Знайомих відчули мій біль своїми молитвами, жертвами і численними сердечними листами потішали мене. Хоча не зглушили мій біль, однак внесли розраду, що щире серце і праця моєї Дружини на народній ниві не зістала забута людьми, що її знали.

Сьогодні я складаю Всім щиросердечну подяку.

Світл. о. Монсир. М. БОХНЕВИЧЕВІ, парох. з Дітройту, за очолення похорону, за похор. Сл. Божу та жертвовані Ним Сл. Божі відправлені в Дітройті.

Впр. о. Деканові Ю. ГАБРУСЕВИЧЕВІ, парох. з Віндзору, що так щиро зайнявся похороном, за відправлювання всіх Панахид, за зворушливу промову на Панахиді та жертвовані Ним Сл. Божі.

Впр. о. Радн. Ів. ПРОКОПОВИЧЕВІ, парох. з Дірборн, за зворушаючу проповідь та участь в похор. Сл. Божій.

Впр. о. А. ЗАУЗЕЛЕВІ, парох. гр.-кат. словацької Церкви у Віндзор, за уділення Найсвятіших Тайн бл. п. Дружині, часті відвідування її в шпиталі, за участь в похоронній Сл. Божій та в Панахидах та жертвовані Сл. Божі.

Впр. о. Радн. П. ЧАВСЕВІ з Дітройту за участь в похоронній Сл. Божій, в Панахидах та жерavailable Сл. Божі.

Впр. о. Ранд. А. ТРЕШНЕВСЬКОМУ за участь в похоронній Сл. Божій та Панахиді.

Впр. о. Е. БОБОВНИКОВІ, пароховї з Чедам, за участь в похор. Сл. Божій та за Сл. Божі.

Впр. о. Яр. ЛЕВИЦЬКОМУ, пароховї зі Сарні, за участь в похор. Сл. Божій та Панахиді і за жертвовані Сл. Божі.

Впр. о. Е. ЯРЕМІ за участь в похор. Сл. Божій та відвідини в шпиталі.

Сердечно дякую і ТИМ ОТЦЯМ з далеких сторін, що не могли взяти участи в похороні та прислали листи зі співчуттям і жертвували Сл. Божі Світл. о. Мітратові Вас. ЛАБІ з Едмонтону, Впр. о. Радн. Гр. МУЗИЧЦІ з Америки, о. Радн. З. НАРОЖНЯКОВІ з Франції, Впр. о. Радн. В. СОЛОВІЄВІ, парох. з Балтімор.

Складаю сердечну подяку ВПоважаним Докторам Б. ДЗЮБАНОВСЬКОМУ та Ар. ДЖАНСОНОВІ за лікування моєї бл. п. Дружини до останньої хвилі її життя. Щира подяка п. маґістрові В. ЛІТИНСЬКОМУ, диригентові церковного хору за спів в похоронних відправах, як рівнож п. М. ПЕТИКОВІ, що приїхав зі Сарні, щоб взяти участь в похороні та своїм гарним голосом помогти співати. Дуже дякую Парохіянам станиці в Амерґсбурґу, прилученої до парохії Віндзор, за жертвування осібної Панахиди, на яку громадно явились. Дякую ВП. Паням з кат. організації ЛУКЖ, за урядження прийняття після похорону, а ВП. Паням з Амерґсбурґу, що причинились рівнож до прийняття. Дякую всім Громадянам за численні жертви на Сл. Божі. Дякую Виділові УНО і всім братнім організаціям, що жертвували Сл. Божу і зложили замість квітів на могилу 20 дол. на фонд Тараса Шевченка. Щиро дякую всім Тим, що зложили квіти на домовину моєї Дорогої Дружини, та Тим, що замість квітів на могилу вислали жертви на національні цілі, неначе відчули, що моя Дорога Дружина все висилала на ті цілі жертви зі своєї вбогої старечої пенсії.

Рівнож складаю подяку зарядові шпиталя Готель Дю, та нерсам, що ввесь час докладали старань до ратування, та дуже щиро піклувались Нею до останньої хвилини її життя. Дякую і зарядові похоронного заведення Андерсон за його взірцеве переведення похорону, за вияви співчуття і зрозуміння в тій тяжкій для мене хвилині.

Накінець дякую моїм Дітям і Внукам, що залишили працю і обов'язки на шість тижнів, щоб бути присутнім при Найдорожчій Мамі і Бабці, при котрій пересиджували днями і ночами, щоб зловити момент, коли на хвилину отвирала очі, пізнавала всіх і усміхалася.

Нехай Всевишній благодарить Усіх своїми Ласками за ті жертви і милосердні серця, про що прошу Бога при кожній Службі Божій.

о. ЮРІЙ БОДНАР

Ділимося болляче сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в четвер, 16-го березня 1967 року у В'єтнамі, як вояк Морської Піхоти, аґинув наш Найдорожчий і Невіджалуваний, одинокий СИН, БРАТ і ВНУК

бл. п. Андрій Федор

на 19-ій весні свого життя, член 25-го Відділу УНСоюзу.

Похорон відбудеться після привезення тіла Покійного до родини у Флемінґтон, Н. Дж.

В глибокому смутку:

АННА — мати

МИХАЙЛО — батько

ОКСАНКА — сестра

АННА — бабуся в Україні

ГРИГОР ЛЕЩУК з дружиною ГЕЛЕНОЮ — шваґер

і дальша Рідня

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

та

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕҐІЯ „ЛІКАРСЬКОГО ВІСНИКА"

з жалем повідомляють Українське Громадянство, що дня 14-го березня 1967 р. помер у Шикаґо на 82-му році життя

др. МИРОСЛАВ СІМИНОВИЧ

один із основоположників Українського Лікарського Товариства в Америці, б. голова Відділу Іллиной і почесний Член того Відділу, почесний голова Ради Гетьманського Руху, основник-фундатор і почесний президент Українського Національного Музею в Шикаґо, голова Українського Павільйону Світової Виставки в Шикаґо 1933 р., голова Конвенції УККА 1949 р., почесний голова Ліґи Американців Українського Походження в Шикаґо.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 18-го березня 1967 р. на цвинтарі св. о. Миколая.

●

Українські Лікарі у глибокому смутку схиляють голови перед Світлою Пам'яттю великого Лікаря-Громадянина та провідного піонера українського громадського життя в ЗДА, а Достойній Родині Покійного засилають вислови щирого співчуття.

КОНФЕРЕНЦІЯ ГАБІЛІТАНТІВ УВУ В МЮНХЕНІ

Для розвитку, а навіть для існування УВУ найважливішим питанням є справа наукового дorосту, і тому цій справі присвятило керівництво УВУ чимало уваги в останньому часі. Ініціятива вийшла від наших молодших науковців, які покищо ще не є оформлені в УВУ як члени Професорського складу, але які були запрошені до викладів під час останнього літнього семестру. В зустрічі із професурою, а зокрема поставлені перед конкретними завданнями при навчанні студентів, вони мали змогу переконатися про великі можливості УВУ й належно оцінити його ролю. Тому вони рішилися перейняти співвідповідальність за долю нашої єдиної у світі вільної високої школи, а першим кроком на шляху мала б стати їх габілітація. Щоб притягти до співдії якнайширший круг колеґ, щоб найти повну підтримку керівних органів УВУ і щоб зактуалізувати питання нових форм дії УВУ перед ширшими колами нашого громадянства, ініціятори рішили скликати ширшу конференцію габілітантів і тому звернулися з відповідною пропозицією до Сенату УВУ, який доручив організацію Конференції Делеґатурі УВУ у Франції з огляду на її центральне становище між Німеччиною, Англією, Голляндією та Італією, в яких країнах є низка можливих габілітантів.

Організатори зачали підготову Конференції від переведення анкети між заінтересованими, у висліді якої стверджено, що у Европі є 24 потенціяльні габілітанти. Правда, не всі вони відгукнулися на квестіонар, але треба сказати, що почин викликав поважне заінтересування, бо відповідей не дали лише 4 кандидати, а дальші 2 позитивно оцінили ініціятиву, але самі не мають змоги готовитися до габілітаційного поступовання.

У висліді підготови скликано Конференцію габілітантів на 4-го лютого, і на Конференції з'явилося особисто десять кандидатів, а дальших 8 зголосило свою співдію, виправдуючи свою відсутність професійними завданнями. Конференція втішалася заінтересуванням Сенату УВУ. Крім Ректора УВУ, проф. д-ра В. Орелецького, який Конференцію відкрив і який тепло привітав учасників, та крім проф. д-ра В. Янева (директора Делеґатури у Франції), який конференцію зорганізував та який керував її нарадами, що тривали весь день, були ще представники обидвох Деканатів: проф. д-р Н. Полонська - Василенко, декан Філософічного Ф-ту УВУ, та проф. д-р З. Соколюк, продекан правничо - економічного ф-ту. Крім них був ще доц. інж. Д. Пеленський, як голова Т-ва Сприяння Українській Науці та голова відділу КоДУСу у Німеччині.

Намічену програму вичерпано повністю. Після основної доповіді проф. Янева про завдання габілітантів на тлі ролі УВУ та про можливості їх співпраці із УВУ і після вичерпної та ділової дискусії, самі габілітанти дали автохарактеристики своїх праць, з наголошенням, яку бажали б вони мати габілітаційну тему. Звичайно, вони мали змогу обміркувати з присутніми представниками Деканатів також формальний бік габілітаційного поступовання. Згодом вирішили вони покликати до життя постійну „Комісію габілітантів УВУ", яка репрезентувала б їх перед Сенатом. Комісію мав би очолити визначений Сенатом член професорського збору, (присутні пропонували це завдання повірити проф. Яневу), а в її склад мали б увійти два вибрані Конференцією габілітанти. Присутні однозгідно вибрали обидвох дотеперішніх членів Підготовної Комісії — д-ра Івана Жеґуца з Мюнхену та д-ра Кирила Митровича із Парижу. Засідання Сенату УВУ 6-го лютого пішло назустріч всім висловленим побажанням, затвердило вибір членів Комісії та визначило запропонованого голову. Таким способом створено базу дальшої дії.

Рішено поширити листу можливих габілітантів, поповнюючи її кандидатами з терену ЗДА, і з тою метою рішено насамперед нав'язати тісний контакт із Асоціяцією українських професорів Високих Шкіл у ЗДА і просити Сенат УВУ, щоб скріпив контакти із членами професорського складу, які перебувають за океаном. Присвячено пильну увагу питанню добуття фондів на стипендії для габілітантів, які дозволили б їм повністю присвятитися студіям або настільки звільнитися від своїх професійних обов'язків, щоб могти працювати над габілітаційною тезою. Сенат УВУ та Керівництво Т-ва Сприяння Українській Науці, як і провідні кола КоДУСу обіцяли підтримати почин, але незаперечно своє слово мусить сказати також і суспільність, якщо вона справді прикладає належну увагу до існування УВУ. В тому напрямі ініціятива повинна вийти насамперед від наших наукових установ та корпорацій на терені ЗДА й Канади.

Присутні габілітанти рішили включитися активно у ту роботу, яку УВУ актуально переводить, а конкретно: в деяких університетських осередках існують поважні гурти українських студентів, яких знання українознавчих дисциплін є незадовільне, і саме для тих осередків було б бажано організувати українознавчі курси, згл. улаштувати один спільний вакаційний літній курс українознавства, на який приїхали б студенти з Мадриду, Лювену, Парижу, Лондону тощо. Саме в тих курсах повинні прийняти широку участь габілітанти, але вони повинні також поповнити професорський склад при організації літнього семестру, — а саме у тих ділянках, до яких бракує викладачів з рядів діючих професорів УВУ.

На Конференції з'ясовано також справу плянованої Наукової Конференції УВУ в липні 1967 р., щоб габілітанти включилися як прелеґенти. Порушено питання постійної співпраці габілітантів у виданнях УВУ.

Таким чином Конференція, визначаючи шляхи співпраці двох наукових ґенерацій, активно спричинилася до актуалізації питання наукового доросту й намітила шляхи поповнення професорського складу УВУ, щоб наша „альма матер" змогла закінчити своє 50-ліття існування у відмолодженому складі, який дозволив би УВУ розпочати нове п'ятдесятиліття праці із вірою, що зусилля попередників не пропадуть даремно, бо на їх зміну прийдуть гідні пересмники, які продовжать світлі традиції плекання вільної думки у важкий час української історії.

А. Б.

Українські виступи на ЕКСПО-67

Зареєстровані по день 3-го лютого, 1967

(Повідомлення Відділу КУК)

КВІТЕНЬ:

30 Танц. Група Марунчак, Мотреаль (місце А і Б, год. 3:00 і 6:30).

ТРАВЕНЬ:

14 Хор Прометей, СУМ-Торонто (місце: Е, год. 12:30 і 5:45).

20 *Танц. Група Доріжка (год. 12:30 і 5:45).

22 Хор Прометей, СУМ-Торонто (місце: Е, год. 1:30 і 5:30).

ЧЕРВЕНЬ:

11 *Танц. Група Одеса.

16 Хор ОДУМ, Монтреаль (год. 4:30).

17 Хор ОДУМ, Монтреаль (год. 11:00 і 3:00).

2 Хор св. Софії, Монтреаль (год. 6:30).

ЛИПЕНЬ:

8 *Група Калінка (год. 11:00 і 3:00).

9 *Група Калінка (год. 11:00 і 3:00).

9 Танц. Група Полтава, Монтреаль (місце: Б, год. 1:30 і 5:30).

11 *Група Полтава (місце: Б, год. 11:30 і 3:30).

12 *Група Полтава (місце: Б, год. 11:30 і 3:30).

14 *Хор. ім. Шевченка (місце: Б, год. 1:30 і 5:30)

15 *Хор. ім. Шевченка (місце: Б, год. 1:30 і 5:30)

16 *Хор ім. Шевченка (місце: Б, год. 5:30).

18 *Українські Народні Співаки (місце: Е, год. 11:45 і 4:30).

19 *Українські Народні Співаки (місце: Е, год. 11:45 і 4:30).

ЛИПЕНЬ:

20 *Українські Народні Співаки (місце: А, год. 1:00 і 5:00).

25 Танц. Група Полтава, Монтреаль (місце: Е, год. 11:15 і 4:30).

26 Танц. Група Полтава, Монтреаль (місце: Е, год. 4:30).

29 День Української Молоді (Пласт, СУМ, МУНО, ОДУМ).

СЕРПЕНЬ:

1 *Оркестра і танц. група Каменяр (місце: Е, год. 11:45 і 4:30).

2 *Оркестра і танц. група Каменяр (місце: Е, год. 11:45 і 4:30).

3 Хор УНО, Вінніпеґ (місце: Б, год. 1:30 і 5:30)

4 Хор УНО, Вінніпеґ (місце: А, год. 11:30 і 3:00).

11 Хор ОДУМ, Монтреаль (місце: А, год. 11:00 і 3:00).

ВЕРЕСЕНЬ:

10 Хор св. Софії, Монтреаль (місце: А, год. 1:00 і 5:00).

24 Танц. Група Марунчак, Монтреаль (місце: Б, год. 1:30 до 5:30).

ЖОВТЕНЬ:

14 Хор ОДУМ, Монтреаль (місце: Е, год. 11:45 і 4:30).

22 *Танц. Група Одеса (місце: Е, год. 11:30 і 4:30).

* Групи, зазначені зіркою — з УССР.

УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ ТИЖДЕНЬ в Павільйоні „Госпітелеті" триватиме від понеділка, 24-го липня по суботу, 29-го липня. Впродовж цього тижня господарем Павільйону „Госпітелеті" буде Жіночий Відділ для ЕКСПО-67, репрезентуючи всі Українські Жіночі Організації міста Монтреалю з пані Галиною Мельник на чолі. Крім перманентної виставки українського народного мистецтва, наш Жіночий Тиждень включає кожного дня 3-годинну мистецьку програму з показом історичних костюмів, демонстрацією процесу вишивання, різьби і писанки, показу фільму „Скарби України" і проекції фотографій з життя українців Канади, а крім того виступи народних танців і жіночих концертових ансамблів „Верховина" і „Сестер Дублянниць" та солісток: пань Вербицької, Чорнодольської і Жук. Павільйон „Госпітелеті" поміщує 240 осіб і диспонує малою сценою на 8-10 осіб. Мистецька програма буде йти кожного дня між 2 і 5 год. після обіду, а у вівторок між 6 і 9 годиною вечора.

Ню Йорк, Н. Й.

ВИШИВАНІ ВЕЧЕРНИЦІ

Традиційні вечерниці Окружної Ради Українок відбулися в лютому у залі Укр. Народного Дому. На королеву обрано п. Марійку Кріль, студентку коледжу, членку Студентської Гром. і хору „Думка", а на царівних пп. Наталію Ференц і Ірину Сливку.

Розділено такі нагороди і відзначення.

За довгі сукні: 1-ша нагорода п. Славка Папроцька, 2-га — Стефанія Чорна, 3-та — Олена Назар.

Відзначено за довгі сукні пп. Ірину Цап й Ольгу Папроцьку.

За короткі сукні: 1-ша нагорода Ярослава Яцушко, 2-га — Ірина Куровицька і 3-та — Ольга Нагірна.

Пп. Евдокія Кріль, Христина Кушнір, Евгенія Полтава, Дарія Камінська, Софія Данилович, Марія Васьків, Галя Болонна, Марія Кріль і Мирослава Осідач одержали відзначення за короткі сукні.

П. Розалія Кріль одержала відзначення за вишивану блюзку.

Наші мужчини не залишилися позаду і одержали нагороди і відзначення

Вишивані сорочки: — 1-ша нагорода Микола Чорний, 2-га — Леонід Полтава і 3-та — Микола Караїм.

Відзначення за вишивані краватки одержали пп. Микола Семчич і Ярослав Дубак.

На закінчення кілька завваг. Фреквенція публіки була менша цього року. Але треба сказати, що вечерниці були кращі та ліпше зорганізовані. Прикрашення залі було гарне. Вишивок нарахували ми 24. Вишивки не раз були прекрасні, але їх примініння не все було вдале. Вишивані вечерниці пропаґують применення вишивки до модерного одягу, тому вшиття суконки, модель, викінчення є так само важні, як розміщення і виконання самої вишивки.

У нагороджених суконках переважали геометричні взори і хрестиковий стіб. Постає питання, чи немає на Україні інших узорів і стібів? Можливо, добре булоб придивитися до Уманщини, Хмельниччини, Київщини чи Винниччини, Яка ж там краса і вибір узорів!

Ми також мало уваги звертаємо на вибійки (мальованки), які дуже добре можна примінити до коротких полотняних суконок. Це вже може і відбігає від принципу „вишиваних" вечерниць, але все ж таки це приміненння народних узорів і методів до модерного вбрання. Додатки до одягу: прибрання голови, сережки і бранзолети, намиста, пояски, торбинки — це зовсім невикористана ділянка до попису для наших пань.

У загальному видається, що коли нам треба обов'язково підтримати ідею влаштовання Вишиваних вечерниць, то все ж таки їм дати інше оформлення та зробити з них репрезентаційну мистецьку та розвагову імпрезу Союзу Українок.

А. Б.

Чергове число Українського Філателіста

Союз Українських Філателістів випустив в світ чергове число свого журналу „Український Філателіст" за редакцією голови СУФ-у проф. Лева Поповича в Ню Йорку. Це вже 29 число, рік видання 14-ий, з 31 грудня 1966 р. Воно присвячене Іванові Франкові з нагоди його 50-річчя смерти.

Обкладинка містить побільшену румунську державну поштову марку з портретом Івана Франка з 1956 р. Союз Українських Філателістів (СУФ) видав на пошану Ів. Франка пропам'ятну серію марок і бльочок в році подвійного його ювілею. Рисунки мистця Петра Холодного, і ціна їх 1 доляр за цілий комплект.

„УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛАТЕЛІСТ" має 13 сторінок друку та 6 карток репродукцій поштових марок, марок та бльоків, коверт та печаток, виданих українцями у Вільному Світі, і ряд відзнак-жетонів, присвячених Іванові Франкові. На зміст журналу складаються статті Лева Поповича „Іван Франко у Філателії" та „Ювілейні випуски для вшанування Івана Франка", д-р Євгена Котика „Тріюмф української філателії на міжнародній виставці у Вашинґтоні" та „Верховний настоятель Василіянського Чину на поштовій марці Ватикану", д-ра О. Соколишина „Бібліографічна записка" — про Енциклопедію паперових грошей світу — Джорджа Стена з 1965 р., де на стор. 87-88 є занотовані паперові гроші самостійної української держави з 1918-1921 років, включаючи добу Центральної Ради з 1917 р., добу УНР та Гетьманату з 1918, як також Директорію 1918-1921 років. Не поминув автор теж включити і гроші УПА з 1942-45 років. Зміст доповнено оголошенням про появу „доповнення до Каталогу чужих марок" з українською тематикою Юліяна Максимчука, філателістичними новостями та тих, що від нас відійшли, як ген. хор. Сергій Єфремов, член СУФ-у, який помер 18-го грудня 1966 року.

На особливу увагу заслуговують статті голови СУФ-у проф. Лева Поповича „Іван Франко у Філателії", де знаходимо огляд цілої відомої йому франкіяни поштових марок, зокрема державних випусків у Румунії і СССР. В статті „Ювілейні випуски для вшанування Івана Франка", він дав доказ глибокого знання франкіяни. Розпочинається стаття 1913 р., коли у Львові для вшанування 40-річчя письменницької праці Івана Франка, видано марку з його портретом. Слідують серія марок з 1926 р., виданих Комітетом побудови пам'ятника на могилі Івана Франка — видану 1946 р. в серії Допомогового Комітету в Бельгії, Рідної Школи в Діллінґені - Німеччина з 1948 р, з докладним їх описом.

На окрему увагу заслуговують видання Філателістичного Відділу Українського Музею в Клівленді — ЗДА, де заходом ентузіяста української філателії Степана Кікти видано ряд пам'яткових марок, бльоків, коверт, тощо, в 1956 р., в 100-річчя народин та 40-річчя смерти Івана Франка, якими могла б похвалитися кожна держава. В Шикаґо 1966 р. з нагоди 26-ої Конвенції УНС видано дві серії марок Івана Франка та коверти з його портретом, і відзнаку-жетон.

Український Філателістичний Клюб в Боффало 1956 р. видав коверти з портретом Івана Франка, також і Клюб Українських Збирачів з Манітоби - Канада видав коверти, та в Бостоні - ЗДА інж. Михайло Вінтонів видав марки та коверти і печатки з портретом Івана Франка в 1966 р.

У ювілейнім році Івана Франка і інші товариства видали ряд пам'яток Франка. Т-во кол. вояків УПА в ЗДА і Канаді видало заходом д-ра Богдана Гука пропам'ятні коверти Івана Франка, Клюб Українських Збирачів в Шикаґо коверту, Читальна Просвіта у Вінніпеґу - Канада, коверту, Товариство Приятелів Української Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка в Дітройті серію марок, де на одній марці є портрет Івана Франка. Теж СУФ не остався позаді та 1966 р. видав серію марок і пропам'ятний бльочок Івана Франка, роботи артиста маляра Петра Холодного - молодшого. Чого Україна не може зробити, зробили ентузіясти української філателії.

Д-р О. Соколишин

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 25-го БЕРЕЗНЯ 1967 р.

АСТОРІЯ, Н. Й. Місячні збори В-ва св. о. Миколая — 5 Відд. о год. 7-ій веч. в залі церкви Чесного Хреста. Проситься усіх членів прибути, а хто залягає з вкладкою, просимо вирівняти. — М. Хоманчук, секр.

ТАРЗАН, Ч. 5781. Несподіванка!

Піднесеней на дусі, тяжко віддихаючи, мавполюд почав голосом віддзначати свою перемогу над шітою.

Аж тут нагло він звернув увагу на той факт, що тварюка мала нашийник!

І тоді Гю Джансон і деякі зворушені свідки ствердили, що пограбовано касу в кімнаті!